

ρος τῶν δημοσία φιλοσοφησάντων νεώτερων Ἑλλήνων (1)

Τὰς 3 Νοεμβρίου 1876 ἀπέθανεν δὲ γαθὸς διδάσκαλος Θεόδωρος Καροῦσος ἐν ἡλικίᾳ 65 ἔτῶν. Απασαὶ ἡ κοινωνία Ἀργοστολίου καὶ Λυξουρίου ἐθρήνησεν τὸν θάνατον αὐτοῦ ὡς ἀπώλειαν οὐ μόνον πατέρου τιμῆς τῆς Κεφαλληνίας, ἀλλα καὶ ἐθνικῆς δόξης. Ἐκηδεύθη μεγαλοπρεπῶς. Ολοὶ οἱ ἐντέλει, οἱ προῦχοντες τοῦ τόπου, Γυμνασιάρχης, καθηγηταὶ, διδάσκαλοι, μαθηταὶ πολὺται πάτηται τάξεως συνδραμόντες πανταχόθεν τῆς νήσου ἀνά χιλιάδας, Ὁ ίερος κλήρος ἀμφωτέρων τῶν πόλιων συνώδευσκεν τὸν νεκρόν, ἀπὸ τοῦ ναοῦ μέχρι τοῦ κοιμητηρίου προπορευομένης τῆς φιλαρμονικῆς μουσικῆς. Ἡ διαθήκη του, δι' ἣς ἀφίνει πλούσια κληροδοτήματα καὶ εἰς συγγενεῖς καὶ τὴν σύζυγον· καὶ εἰς τὸν ἔθνικὸν στόλον καὶ τὸν σύλλογον περὶ διυδόσεως τῶν γραμμάτων, καὶ εἰς δραφανὰ καὶ ναοὺς καὶ εἰς τὴν δημοσίαν Εἰδιλιοθήκην καὶ νοσοκομεῖον καὶ φίλους, προσεκτήσατο αὐτῷ σεβασμὸν καὶ αἰωνίαν μνήμην παρὰ τε τῶν συμπολιτῶν καὶ τοῦ Πανελλήνου. Λόγους ἐπικηδείους ἔξεφώνησαν Ι. Κοφινιώτης, Νεόφυτος Καλόγηρος, ἀναγνώστης Τυπάλδος Φωρέστης καὶ ἄλλος τις μαθητὴς αὐτοῦ, καὶ ἡρωελεγετὸς Δ. Γεράσιμος Ι. Κυπριώτης. Ὁ δὲ Παῦλος Γρατσιάτης ἐσχάτως ἐδημοσίευσε τὸ ἔγκωμιον αὐτοῦ μετὰ συντόμου βιογραφίας.

ΕΝ ΘΥΜΑ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ

* Ήτο δὲ ἡ ἡμέρα τῆς πρώτης Μαΐου, ἐποχὴ, κατὰ τὴν δούλιαν δὲ λιος τοξεύει φιλογωδέστερας τὰς ἀκτινάς του, δτε δὲ τὴν φύσις δλόκληρος ἀναγεννᾶται, δτε

* Όρα Θεόδωρος Καροῦσος ὑπὸ Παύλου Γρατσιάτου Κεφαλληνίᾳ 1876.

τὰ ἄγνη ἀνακτῶσι τὸ πλῆρες αὐτῶν ἄρωμα καὶ καλλονὴν, καὶ θτε, ὡς εἰς ἀπόκρυφον πρὸς τὴν φύσιν συγγένειαν ὑπείκοντα, ἀναθάλλουσιν ἐν ταῖς νεανικαῖς καρδίαις φιλογωδεστέρα καὶ ἀκμαιότερα τὸ εὔγενη καὶ ἀδρά αἰσθήματα.

* Υπῆρξε ποτε νέος μόλις τὸ είκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του συμπληρώσας, ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας καταγόμενος, μετρίου ἀναστήματος, χαρακτῆρος δὲ μᾶλλον φαιδροῦ καὶ καρδίαν τρυφερὰν καὶ εύαίσθητον κεκτημένος.

Οὗτος κατὰ τὴν ρηθεῖσαν ἡμέραν ἀπεφάσισεν δπως μονήρης ἐπιχειρήση ἐκτενῆ καὶ μᾶλλον ρωμαντικὸν περίπατον ἵνα δι' αὐτοῦ διαθέψῃ καὶ κορέση τὸν δρθιλμόν του ἐκ τῶν ἀπεράντων ἐκείνων καλλονῶν τῆς φύσεως, ἐν αἷς τοσοῦτον ἐντρυφῆ νεαρὰ καρδία ὑψηλῶς ἀνατραφεῖσα καὶ ὑπεράνω τῆς τύρβης τοῦ κόσμου μετεωριζομένη. *Ἐπιστρέψας ἐκ τοῦ τερπνοῦ ἐκείνου περιπάτου, δπου τὸ πᾶν πρὸς αὐτὸν ἐμειδία, ἔνθα δὲ μυροβόλος αὔρα, δὲ πάντοθεν αὐτὸν περιπνέουσα, ἐφαίνετο παρασκευάζουσα αὐτὸν εἰς τὸ σφροδὸν ἐκείνῳ φίλτρον, δπερ ἐντὸς δλίγου ἐμελλε νὰ ἐκραγῇ ἐν τῇ ἄγνῃ καὶ ἡρέμω καρδίᾳ του, ἐπιστρέψας, λέγω, δλῶς κεκμηκῶς ἐκ τῆς μεμακρυσμένης ταύτης περιδιαβάσεως, ἐπορεύθη εἰς τινὰ φιλικὴν οἰκίαν πρὸς ἐπίσκεψιν, ἔνθα εὗρεν ἐν τῷ δωματίῳ τῆς ὑποδοχῆς πλείστας δσας κυρίας καὶ δεσποινίδας συδιαλεγομένας πρὸς ἀλλήλας περὶ διαφόρων ἀντικειμένων τῆς ἡμέρας καὶ ιδίως περὶ τῶν ἀφορῶντων τὸ ἴδιον αὐτῶν φῦλον.

* Αφ' οὖ ἐξεπλήρωσε τὰ τῆς ἐθιμοτάξιας καθήσας ἐπὶ ἀνακλίντρου, ἤρχισε καὶ οὗτος συνδιαλεγόμενος μετ' αὐτῶν. Δεσποινίς τις εἰς μίαν τῶν μᾶλλον εύπολήπτων οἰκογενειῶν τοῦ τόπου ἀνήκουσα, κεκοσμημένη, δὲ δι' ὅλων ἐκείνων τῶν συμψυῶν καὶ ἐπικτήτων προτερημάτων, ἀπερ ἀφ' ἐνὸς μὲν μαρτυροῦ-

σι τὴν εὔγοιαν δαψιλοῖς φύσεως, ἀρ' ἔτέρου δὲ τὸ τέλειον ὑψηλῆς ἀνατροφῆς, τῷ ἀπίγθυντε τὸν λόγον κατὰ διαφόρους περιστάσεις.

‘Η συμπεριφορὰ τῆς νεάνιδος, τὸ λεπτοφυὲς ἀνάστημά της, τὸ ἴσαγγελον πρόσωπόν της, ὡς ἄλλης ραφαηλείου εἰκόνος, καὶ δὲ ἥδης τόνος τῆς φωνῆς της ἐνεποίησαν τοιαύτην ἐντύπωσιν καὶ ἐσωτερικὸν σάλον εἰς τὸν νέον, ὃστε ἐπὶ τινας στιγμᾶς ἔμεινεν ἐμβρόντητος καὶ ἄλλος, ὡς ἐὰν οὐθεὶς διὰ τῆς σιωπῆς του ταύτης νὰ τῇ ἀποδείξῃ ἐκεῖνο τὸ δόπιον αὐθορμήτως κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην οὐχίζεν ἐν τῇ καρδίᾳ του δι' αὐτὴν βλαστάνον.

‘Η μεταξὺ αὐτῶν συνδιάλεξις οὐχισεν δλίγον κατ' δλίγον ὕρος οἰκείωτερον προσλαμβάνουσα, καὶ ἐνῷ τὰ χείλη ἀμφοτέρων ἐκινοῦντο καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ των καθίσταντο ἐκφραστικώτεροι, ἔτι περισσότερον ἔπαλλεν ἡ καρδία τοῦ ἥδη τρωθέντος νέου, καὶ οἱ λόγοι μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐξέλειπον· τοι ουτοτρόπως ἐγεννήθη ἡ ἰσχυρὴ ἀγάπη, ητις ἔμελλε νὰ δηποτάξῃ ἀμφοτέρους εἰς τὴν αὐτὴν μοῖραν, καὶ ητις κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀγνωστος πρὸς ἄλλήλους ἀνέτελλεν.

Παρῆλθον πολλαὶ ἡμέραι, καὶ δὲ νέος οὐ μόνον δὲν συγήντησεν οὐδαμοῦ τὸ πεφιλημένον τῶν πόθων του ἀντικείμενον, ἀλλ' οὔτε καν μακρόθεν τὸ ἔθεσθη τοῦτο δὲ, ἀντὶ νὰ καταστείλῃ, ἔτι μᾶλλον ἀνερρίπτει τῆς καρδίας του τὴν φύσια.

‘Ηρισαν ἥδη αἱ στιγμαὶ τῶν ἀλγειῶν σκέψεων καὶ τῆς ζοφερᾶς μελαγχολίας τοῦ νέου· οὔτε φιλικαὶ σχέσεις, οὔτε εὔθυμοι συναναστροφαί, οὔτε φαιδρὰ συμπόσια ἥδυναντο ἀπὸ τῆς ἀποκλειστικῶς κατεχούσης αὐτὸν ἰδέας νὰ τὸν περισπάσωσιν. ‘Αν ποτὲ οἱ ὀφθαλμοὶ του, μπὸ τὸ ἄχθος τῆς ἀγρυπνίας βεβαρημένοι, πρὸς στιγμὴν ἐκλείσοντο, μύρια ὅνειρα δυσοίωνα ἐτέραττον καὶ διέκοπτον τὸν δλιγόλεπτον ἐκείνον ὅπνον. ‘Ηγέρετο τῆς κλίνης,

καὶ παραφόρως ὠδευεν ἐντὸς τοῦ περιωρισμένου κοιτῶνός του, ὡς κατάδικος ἐκτελέσας ἔν τῶν στυγερωτέρων κακουργημάτων καὶ ἀπὸ σιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀναμένων τὴν εἰς τὸν θάνατον ἀπαγωγήν του.

‘Ἄφοι σπουδαῖως ἔβασάνισε τὸν νοῦν του διὰ διαφόρων σκέψεων καὶ σχεδίων ἵνα ἔξεύρῃ θεραπείαν καὶ ἐπιχύσῃ, εἰ δυνατὸν, θάλσαμον ἐπὶ τῆς καταβιβρωσκούσης αὐτὸν πληγῆς, ἀπεφάσισεν δπως ἀποστείλῃ τῇ ἀγαπωμένῃ νεάνιδι τὴν ἔξης ἐπιστολήν.

Ἐπίδωλον τῆς γυνχῆς μου

‘Αν δπὸ τὸ κράτος τῆς θαρυκλιγούσης καρδίας μου διατελῶν, τολμῶ νὰ καταθέσω πρὸ τῶν ποδῶν σου τὴν πρώτην καὶ τελευταίαν μου ταύτην ἐξομολόγησιν, μὴ, πρὸς Θεοῦ, δργισθῆς ἐναντίον μου, καὶ μὲ νομίσης κοῦφου, ἥλιθιον ἢ ἀγροῦκον. Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας μου, οἱ ἄφωνοι οὗτοι φύσιγγοι πάθους ἀρρήτου, ἀντικατέστησαν ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἄλλην τῆς ζωῆς λειτουργίαν. Οὔτε πρωινὴ ἀκτὶς, οὔτε ἐσπειρινὴ σκιὰ δύνανται νὰ περιστείλωσι τὴν ἀκατάσχετον αὐτῶν σφοδρότητα· οὔτε τῆς οἰκογενείας τὸ φίλτρον, οὔτε τῶν συγγενῶν αἱ συμβουλαὶ καὶ τῶν ἐπιστηθίων καὶ εἰλικρινῶν φίλων αἱ παραμυθίαι δύνανται νὰ ἐπουλώσωσι τὸ τραῦμα, δπερ δσημέραι δεινούμενον εἰς τὸ χεῖλος τοῦ τάφου μοιραίων μὲ ἄγει· Τὸ πᾶν δι' ἐμὲ είναι σκέτος, κόλασις· καὶ αὐτὸ τὸ ιερὸν αἰσθημα τῆς φιλίας, εἰς δὲν ἐσχάτη ἀπελπισίᾳ προστρέχει τὸ δύστηνον τῆς τύχης θυμοῦ, ὡς εἰςένστατην τοῦ έιοῦ παραμυθίαν ἔξαφανίεται ἀπ' ἐμοῦ, καὶ σχεδὸν τὸ ἀποστρέφομαι. ‘Ο Πλάστης, πρὸς τὸν δόπιον ἡμέραν καὶ νύκτα ἀπευθύνω δεήσεις, καὶ πρὸς δινέναπέθηκα τὰς ἐλπίδας μου, φαινεται κωφεύων εἰς τὴν φωνὴν μου, καὶ μὲ ἐγκαταλείπει· ὡς εὰν οὐκην ἄλλης τινὸς δυνάμεως δημιούργημα, ὡς ἐὰν προέβλεπε μέγα δπ' ἐμοῦ καὶ αὐτοῦ καὶ τῆς Κτίσεως διαπραγθησόμενον κακουργημα. Παρ' οὐ-

δενός τέλος καὶ οὐδαμοῦ δύναμαι νὰ ἐπιτύχω ἀνακούφισιν καὶ στιγμιαίνων κάνω πάντιν τῶν έκσάνων μου· κλυδωνίζομαι ἐν μέσῳ ἀχανοῦς πελάγους ὡς πλοῖον ἃνευ πηδαλίου, ὑπὸ μόνων τῶν ἀνέμων διοικούμενον καὶ ἀγνοοῦν ἃν εἰς εὐδίμενον ἀκτὴν μέλλῃ νὰ προσορμισθῇ ἢ νὰ συντριβῇ ἐπὶ ἀξένων σκοπέλων.

Ἐν τοιαύτῃ δεινῇ τῆς ψυχῆς μου θυέλλῃ, σὺ μόνη δύνασαι νὰ οἰκτείρῃς τὴν δύνην μου, νὰ κατευνάσῃς τὴν ἀπελπισίαν μου, ἐὰν ἐπ' ὅλ' γου χάρτου δι' ὀλίγης μελάνης μὸλις χαράζῃς μίκην ἐνθαρρυντικὴν λέξιν, ἢ ἐὰν χάριεν μεδίαμα ἐπὶ τῶν κοραλλίνων χειλέων σου πλαγώμενον μοὶ ἀποδώσῃ τὴν φυγαδευθεῖσαν ἐλπίδα. *Ω!* τότε θὰ νομίζω ἔμαυτὸν τὸν εὔτυχέστατον τῶν θυητῶν, τότε θὰ λάμψῃ ὁ ἀνέσπερος ἔκεινος τῆς εὐδαιμονίας ἀστήρ, ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ δροίου ὑπεράνω τοῦ κόσμου αἰωρούμενοι, θέλομεν διέλθει τὸν βίον μας ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀρμονίᾳ, ἀληθεῖς ἀπεικόνισμα τῶν ἀγγέλων καὶ τοῦ παραδείσου τῶν γενέμενοι».

Οἱ λατρεῖς σου

Ἀποπερατωθείσης τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, διηνηργήθη διὰ μέσου τινὸς καὶ ἡ ἀποστολή της εἰς τὸν πρὸς ὅνδρον, ἐναγωνίως δὲ ὁ γράψας περίεμενε τὴν ἀπάντησιν τῆς νεάνιδος. Τέλος μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ημερῶν ἀπήκλαυσε τῆς ὑπερτάτης εὐδαιμονίας νὰ τύχῃ ἀπαντήσεως, ἡτις ἀπὸ τῆς ἀθυμίχης καὶ τῆς ἀπογνώσεως τὸν ἀνήγαγεν εἰς τὴν ἀκτινοβόλον σφαῖραν τοῦ ὄντερευθέντος ἰδανικοῦ του.

Ἄφ' οὗ λοιπὸν τοιαύτης ἀπαντήσεως ἔτυχε, καὶ ἀφ' οὗ τοιουτοτρόπως ἐπεσφραγίσθη δ' ἀμοιβαῖος αὐτῶν ἔρως, οὐδὲν ἄλλο ὑπελείπετο, ἢ μόνον ἡ συγκατάνευσις ἐκ μέρους τῶν οἰκογενειῶν των. *Ως* ἐκ θαύματος ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ ἀμφότεραι ἐπεδοκίμασαν καὶ ηὐλόγησαν τὴν ἀγάπην

τῶν τέκνων των, καὶ δὲ γάμος ἐπ' αἰσιοῖς οἰώνοις συνωμολογήθη.

Φαντάσθητε τὴν ἀγαλλίασιν, τὴν μακαριότητα τῶν δύο ἐκείνων περιπαθῶν δυντῶν, συνδιαλεγομένων γῦν ἀκωλύτως, συμπεριπατούντων, στηρίζομένων τοῦ μὲν ἐπὶ τοῦ δὲ ἐν τῇ ἀβιάστῳ οἰκείτητι τῆς κοινῆς εὐδαιμονίας, ἀναμενόντων παλμωδῶς τὴν ἡμέραν τοῦ διμεναίου των, σπως ἔτι περισσότερον καὶ διὰ θρησκευτικοῦ κρίκου συγδεθῶσι καὶ ιεροποιήσωσι τὸ φίλτρον των.

Ολοι τῶν ἀνθρώπων οἱ δρθαλμοὶ ἐστρέφοντο μετὰ συμπαθοῦς ἐνδικφέροντος ἐπὶ τοῦ ἀπαραμίλου τούτου, ζεύγους, καὶ ἐν ᾧ ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπαντες ἑθαύμαζον τὴν ἀγνὴν καὶ ἀθώαν ἀγάπην των, ἀφ' ἐτέρου ἐζήλευσον τὴν εὐτυχίαν των. Αλλὰ φεῦ! πόσον ταχέως ἐν τῷ γηίνῳ τούτῳ κόσμῳ αἱ εὐδαιμονίαι μεταβάλλονται εἰς δυστυχήματα, αἱ τέρψεις εἰς δάκρυα, καὶ ἐν τούτοις δ' ἀνθρώποις ἐπιδιώκει, ὡς ἐὰν ἐνδυμίζεν ἔκειτὸν ἀθάνατον, δόξαν, χαρὰν καὶ πᾶσαν εὐπραγίαν τοῦ προσκαίρου τούτου βίου!

Πινακίς κατ' ἀρχὰς προσβληθεῖσα ὑπό τυνος μικροῦ καὶ ἀσημάντου νοσήματος ἡναγκάσθη νὰ περιορισθῇ κατὰ διαταγὴν τοῦ θεράποντος ἱατροῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ της· διαρετός, καίπερ οὐχὶ σφοδρός, ἡνώχλει οὐχὶ ἡττον αὐτὴν διαρκῆς καὶ ἐπίμονος, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἐπελθόντος τοῦ βηχός.

Οἱ ἐραστής της διέμενεν ἐκεῖ ὑπηρετῶν αὐτὴν ἡμέραν καὶ νύκτα.

Παρῆλθον ἀρκεταὶ ἡμέραι, καὶ ἡ θέσις της, ἀντὶ νὰ βελτιωθεῖ, ἔτι μᾶλλον ἐδεινοῦτο· αἱ τοῦ ἱατροῦ ἐπισκέψεις ἐπολλαπλασιάσθησαν, αἱ ὑπόνοιαι ηὔξησαν, οἱ φόβοι ἐκορυφώθησαν. Ἡριζεταις ἥδη μικρὰ αἴμοπτυσία, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον αἱ δυνάμεις της ἐξέλειπον· ἡ ὄψις της κατεβάλλετο, καὶ ἀλλεπάλληλα συμβούλια ἐγένοντο, καθ' αἱ οἱ ἱατροὶ ἀπεφαίνοντο ὅτι δευτέρᾳ ἡ τρίτη αἴμοπτυσία τῆς πρώτης σφροδοτέρᾳ θεβαίνως θ' ἀπέτεμνε

τὸν νῆμα τῆς ζωῆς της. Ἀναλογίσθητε τὴν θέσιν τοῦ δυστυχοῦς ἐραστοῦ της, τὴν θέσιν τῶν γονέων, συγγενῶν καὶ οἰκείων· ρίψατε ἐν διέμερα ἐπ' αὐτῆς τῆς νοσούσης νεάνιδος, ἥτις ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ήλικίας καὶ τῶν ἑπταδών ἐγκαταλείπει τὰ πάντα ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀν εἰς τὰ σπλάγχνα σας δὲν κρύπτηται λίθινος καρδία, θέλετε δακρύσει, θέλετε θρηνήσει τὴν μοιράν της.

‘Ημέραν παρ’ ἡμέραν ηὔξενεν ἡ ἀγωνία καὶ ἀπελπισία τοῦ δυστυχοῦς νέου, καὶ μάλιστα ἀφ’ ὅτου παρὰ τῶν ἵστρων ἐπληροφορήθη ὅτι πᾶσα ἐλπίς πλέον ἔξελιπεν. Οὐχὶ ἦττον, καίτοι ἔκφρων, καίτοι ἀπολέσας σχεδὸν καὶ αὐτὴν τοῦ νοεῖν τὴν δύναμιν, οὔτε ἐν δευτερόλεπτον ἀφῆκε τὴν κλίνην τῇς ἐρωμένῃς του, οἵ δὲ ὄφθαλμοί του ἐπληροῦντο δακρύων, ἀτινα ἐφοβοῦντο νὰ ρεύσωσιν ὅπως μὴ καταστήσωσιν ἔτι δεινοτέραν τὴν κατάστασιν τοῦ πεφιλημένου ἐκείνου ὅντος. Ἀγ δέ ποτε ὅπνις ἐπήρχετο ἐπ’ αὐτῆς, τότε γονυκλινής ἔτεινε χειρας ἵκετιδας πρὸς τὸν Δημιουργὸν τοῦ παντὸς, ἐπικαλούμενος παρ’ αὐτοῦ τὴν ἀνάρρωσιν τοῦ πλάσματος ἐκείνου, ἐνεκα τοῦ δποίου καὶ αὐτὸς ἔζη.

Μάταιαι αἱ παρακλήσεις καὶ δεήσεις πρὸς τὸν “Ψὺστον, μάταιαι αἱ καταβληθεῖσαι προσπάθειαι, μάταιαι τὰ ἱατροσυμβούλια, τὰ πάντα μάταιαι ἡ νεάνις, δσημέραι φθίνουσα, ἤγγιζεν ἥδη εἰς τὸ τέρμα τῆς ζωῆς της. Ἐπέπρωτο δὲ στήρη της μόλις ἀνατείλας πάρκυτα νὰ δύσῃ ὑπὸ ζωφωδῶν νεφῶν σκιαζόμενος! Ψιθυρισμοὺς ἤρχισαν ν’ ἀνταλλάσσωσι πρὸς ἀλλήλους οἱ οἰκεῖοι ὡς πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χριστιανικῶν καθηκόντων της οὐδεὶς δμως αὐτῶν ὑπλίσθη διὰ τοῦ προσήκοντος θάρρους ἵνα τῇ προβάλῃ τοιαύτην πρότασιν. Πλὴν αὐτῇ ἐξ ἴδιας προσιρέσεως, προσισθανομένη τὸν ἐπικείμενον θάνατον, διὰ νεύματος προσεκάλεσε τὸν μελλόνυμφόν της, καὶ διὰ κεκομμένης φωνῆς τῷ ἐξέφρασε τὴν εὐεβῆ ἀμα δε

καὶ πένθιμον ἐπιθυμίχν της. ‘Οποία ὑπῆρξεν ἡ θέσις τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου νέου, καθ’ ἣν στιγμὴν τοιαύτη ἔκφρασις ἐξῆλθεν ἐκ τῶν χειλέων τῆς ἐρωμένης του! Οὐχὶ ἦττον ἡναγκασμένος τὰ πάντα ἀγοργύστως νὰ ὑφίσταται καὶ μάλιστα νὰ ἐπινοῇ παρηγορητικοὺς λόγους δπως φυγαδεύῃ τὰς ὑπονοίας της, δὲν ἐστέναξε, δὲν ἐδάκρυσεν ἐνώπιόν της σπεύσας τὸν πόθον της πάρωτα νὰ ἐκπληρώσῃ.

Ο ἀντιπρόσωπος τοῦ “Ψύστου καὶ ἄγιος πνευματικὸς, γέρων σεβάσμιος καὶ ὑπὸ πάσης ἀρετῆς κεκοσμημένος, ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ὅποιου ἀπεικονίζετο ἡ θεία αὐτοῦ ἀποστολὴ, δλως συγκεκινημένος καὶ ἐνδομούχως συμμεριζόμενος τὸ ἄφρατον πένθος τῶν γονέων καὶ τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου ἐραστοῦ, παρίσταται ἐν τῷ κοιτῶν τῇς ψυχορραγούσῃς, δπου, ἐνδυθεὶς τὸν θώρακα τῆς πίστεως, ἐκπληροῖ τὰ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ θέσεως καθήκοντα.

Μόλις ἐγένετο ἡ ἐξομολόγησις, ἡ νεᾶνις ἐκάλεσε τὸν ἐραστήν της, πρὸς δν χαμηλὴ τῇ φωνῇ καὶ μετὰ μεγάλης καρτεροψυχίας ἀπηγένθυνε τοὺς ἔξης λόγους. Ὁ τελευταία στιγμὴ τῆς ὑπάρξεως μου ἥδη πλησιάζει· βαίνω πρὸς τὸν τάφον, πλὴν κατέρχομαι εἰς τὸν σκοτεινὸν αὐτοῦ κόλπον γενναίᾳ καὶ εὐτυχής, διότι δ πρὸς ἐμὲ ἔρως σου ἐξαμοιώθη πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἡμετέρας συμφορᾶς. Σ’ ἐγκαταλείπω, ἀλλὰ μὴ λυπήσαι ἐὰν σὲ ἀφίνω προσκαίριως ἔρημον καὶ τεθλιμμένον ἐπὶ τοῦ φθιρτοῦ τούτου κόσμου· τοιοῦτο ἥτο τὸ πεπρωμένον, ὅπως ἀποδειχθῇ ἔτι σταθερωτέρα ἡ ἀμοιβεία ἀγάπη μας. Ἔσολοιπδν γενναίοψυχος· ἐκεὶ ἐπάνω σὲ περιμένω, καὶ ἐκεὶ θέλεις μὲ εὑρεῖ παρθένον ἀγνήν, διατηροῦσαν ἀπαραθίαστον τὸν δοθέντα σοι ὅρκον... μὴ λυπῆσαι, ἐκεὶ σὲ περιμένω». Εἰς τοιούτους λόγους δταλαίπωρος δὲν ἥδυνθη πλέον νὰ κρατήσῃ τοὺς ρέοντας ὄφθαλμούς του, καὶ χείμαρρος δακρύων ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῶν ποτίσκης τὰς παρειὰς τῆς νέας. Δέξιν δὲν ἥδυνατο νὰ προφέρῃ, ἀλλὰ μόνον διὰ

τῶν ἀτενῶν δρθαλμῶν του τῇ ὑπέσχετο τὴν ἀκρίβη τῶν περιχγγελιῶν τῆς ἐκπλήρωσιν.

Ἄκολούθιος ἐγένετο ἡ μετάληψις τῶν θείων, μεθ' ὅτι τὴν ἀνύψωσε τοὺς δρθαλμούς τῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν ὡς θελήσασα νὰ συστήσῃ πρὸς τὸν Πλάστην τὴν ἀθώαν καὶ τρυφεράν ψυχήν της.

Τραγικῶταν θέματα περισταταὶ ἐνώπιον ἡμῶν, καθ' ἣν στιγμὴν αὕτη ἀποδίδει τὸ ἀσπιλον πνεῦμα τῆς πρὸς τὸν Ὑψιστον. Κύκλῳ τῆς κλίνης τῆς ἰστανται οἱ γονεῖς, ὁ δὲ δυστυχὸς ἐραστῆς παράφεων καὶ ἡμιθυνῆς ἀποδίδει αὔτῃ τὴν διστάτην ὑπηρεσίαν κλίνων τὰ ὑπὸ τοῦ θανάτου διασταλέντα βλέφρα τῆς.—Σπαραξικάρδιος εἰναι ἡ στιγμὴ, καθ' ἣν ὁ τελευταῖος ἀσπασμὸς τῆς τεθλιμένης μητρὸς καὶ αἰτυχοῦς πατρὸς ἀποτυποῦται ἐπὶ τῶν πελιδῶν γειλέων τῆς Πχντοῦ ἀκυρόνται κλαυθυμοὶ καὶ ὀδυρυοὶ, παντοῦ στεναγμοὶ καὶ οἰμογαῖ, παντοῦ χοπετοὶ καὶ λειποθυμίαι· καὶ αὐτῶν τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν καὶ ἐπιστηθίων φίλων ἔξελιπον αἱ παρηγορητικαὶ ἔκφραστεις, καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν τοιαῦται ὑπῆρχον, οὐδὲν ἀποτέλεσμα θὰ ἥδυναντο νὰ ἐπιφέρωσι. Μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ σγεδὸν διὰ τῆς ζίζες ἥδυνήθησκεν ν' ἀποσπάσωσι τοὺς γονεῖς ἐλ τοῦ θαλάμου τῆς νεκρᾶς θυγατρός των, κατεβλήθησαν δὲ καὶ πλεῖσται προσπάθειαι ίνα ἀπέλθη τοῦ νεκρικοῦ ἔκεινου κοιτῶνος δι ταλαίπωρος ἔραστῆς· πλὴν τοῦτο ὑπῆρξεν ἀδύνατον. Οὗτος διέμεινεν ἔκει περιποιούμενος τὸ ψυχρὸν πτῶμα τῆς περιλημένης του πρὸς οὐδένα ἐπιτρέψεις οὔτε κἄν νὰ τὸν θοηθῆσῃ.

"Ἄς ἀναλογισθῶμεν δλίγον τὴν θέσιν τοῦ δυστυχοῦς ἔκεινου νέου, καθ' ἣν στιγμὴν κεκλεισμένος ἐν τῷ πενθήμῳ ἔκεινῳ δωματιώ ἔθετο ἄρφωνον καὶ πεπηγδὸς τὸ σῶμα ἔκεινο, ἐν ᾧ ἀλλιώτε ἐνεστρακοῦντο δλοι του οἱ πέθοι, δλαι του αἱ ἐλπίδες. "Ἄς θαυμάσωμεν τὸ θάρρος καὶ τὴν καρτεροψυχίαν του

ίνα ταῦτα χρησιμεύσωσιν ὡς ὑπογραμμὸς, τυχούσης ἀνάγκης.

"Ἄφ' οῦ μετὰ τῆς μεγαλητέρας ἐπιμελείας τὴν ἐστόλισε διὰ τῶν κοσμημάτων ἔκεινων, ἃτινα ἔμελλον νὰ τῇ χρησιμεύσωσι κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου των, ἀφοῦ τὴν κεφαλὴν τῆς ἐστέψεως διὰ τοῦ διαδήματος τῆς ἀγνότητος καὶ τῆς παρθενίας, ἔθηκεν αὐτὴν ἐν τῷ φερέτρῳ, ἐν τῇ αἰωνίᾳ ταύτῃ κλίνη τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τοιουτοτρόπως τὴν προτοίμασσεν ὡς νύμφην σπεύδουσαν πρὸς τὸν οὐράνιον νυμφίον της.

Διαρκούστης τῆς προπαρασκευῆς ταύτης ρίγος ὑπὸ πυρετοῦ συνοδευόμενον εἰσέδυε μέχρι τοῦ μυελοῦ τῶν ὁστῶν του ἀπαστραῖ αἱ σωματικαὶ καὶ νοντικαὶ δυνάμεις του, ἥδη ἔξηντλημέναι, συγενευτροῦντο σπασμωδικῶς ἐν τῷ διστάτῳ ἔκεινῳ ἀγῶνι· ἐπὶ δὲ τοῦ προσώπου του ἐπεκάθητο τοιαύτη πελιδὴν ὡχρότης, ὡστε πάντες ἥπόρουν πῶς ἡ ζωὴ ἥδυνατο ἀκόμη νὰ λειτουργῇ ἐν τῷ σώματι ἔκεινω.

Προειοιμασίαι: ἥδη ἐγένοντο παρὰ τῶν οἰκείων ίνα ἡ κηδεία τελεσθῇ ὅσον οἶνον τε μεγαλοπρεπέρχ, ὁρίσθη δὲ καὶ ἡ δωδεκάτη ὥρα τῆς ἐπιούσης διὰ τὴν ἐκφοράν.

Καῦθ' ὅλην τὴν νύκτα οὔτε μίαν στιγμὴν δι ἀπαραμύθητος νεκνίας κατέλιπε τὸ πλευρὸν τῆς θανούσης ἐρωμένης του, δὲν ἐπέτρεψε δὲ εἰς τὸν ὕπνον οὔτε ἐπὶ ἔν λεπτὸν νὰ ἐπικαθήσῃ ἐπὶ τῶν βλεφάρων του, ἵσως φοβούμενος μὴ αὕτη αἴρηνης ἀφυπνιομένην ζητήσῃ τὴν ἀρωγὴν του ὅπως ἀπαλλαγῇ δριστικῶς τῶν ὀνύχων τοῦ θανάτου ἡ μή, ἔστω καὶ ἐπὶ τινα λεπτὰ, στερηθῆ τῆς θέας τοῦ περικημένου ἔκεινου πτώματος. — Ορθίος ἴσταμενος καὶ εἰς τὸ ἀκίνητον πρόσωπόν της τοὺς δρθαλμοὺς ἀτενίζων, ἐφαίνετο ἐρωτῶν τὴν γνώμην τῆς ὡς πρὸς τὸ ἥδη παρ' αὐτοῦ ἀποφασισθὲν σχέδιον· ἐν τοιαύτῃ δὲ στάσει διήνυσε τὴν ὅλην νύκτα, χωρὶς νὰ αἰσθάνηται ἐν τῇ ὁλικῇ ναρκώσει τῶν αἰσθήσεών του τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου.

Ανέτειλεν δὲ ήλιος τῆς ἐπιούσης, καὶ αἱ συλλιπητήριοι ἐπισκέψεις ἤρξαντο. Πλησμονὴ λαοῦ πάσης τάξεως συνέρρευσε πρὸς συνοδείαν τῆς μεταστάσης, τινῶν μὲν ὑπὸ ἀπλῆς περιεργείας κινουμένων, ἄλλων δὲ ὑπὸ τοῦ καθήκοντος ἀγομένων.—Οὐ νεκρώσιμος καθὼν ἥρχισεν ἦδη νὰ σημαίνῃ ἀγγέλλων τὴν προσέγγιστν τῆς δωδεκάτης. Πόσαι ἐπὶ τῷ πρώτῳ ἀκούσματι τῆς πενθηρᾶς ταύτης ἡγήσεως εὐαίσθητοι καρδίαι δὲν διερράγησαν; Τίνος δὲ ψυχὴ δὲν συνεκινήθη ἐπὶ τῇ θέᾳ ή ἐπὶ μόνη τῇ ἰδέᾳ ἔνθεν μὲν τῶν ἀπορφανισθέντων γονέων, καὶ τοῦ τάλαινος ἐκείνου νέου, ἔνθεν δὲ, τῆς σεμνῆς ἐκείνης παρθένου κοιμωμένης ἐν τῷ ἄνθει τῆς ἡλικίας της τὸν ὑπὸν τῆς αἰωνιότητος; Οἱ ἵερεῖς συνήχθησαν, ἢ ἐψάλη μέχρι τοῦ κοιμητηρίου, ὅπου καὶ λόγοι ἐπιτύμβιοι ἔξεφωναν· Όντες τῆς τῆς ἡρεμος καὶ ἀτάραχος ποτίζων μόνον τὴν γῆν διὰ τῶν δακρύων του, ὡς ἐὰν ἦθελε δι' αὐτῶν ν' ἀποπλύνῃ τὸ μέγα ἀμάρτημα, ὅπερ ἐμελέτα, μόνος καὶ ἀσκεπής ἡκολούθει τὸ φέρετρον. Τέλος ἐψήθασαν εἰς τὸν τάφον παρὰ τῷ δοιού ἔχαινεν ἔτερος λάκος κατὰ διαταγὴν τοῦ νέου ὀρυχθεὶς, δοτὶς ἐκβιλῶν πιστόλιον ἔζεκένωσεν αὐτὸν καθ' ἔαυτοῦ λέγων, καὶ ὡσεὶ ἀποτεινόμενος εἰς τὴν μεταστάσαν· ἂν «ἀνωτέρᾳ χείρ ἥθλησε ν' ἀποκόψῃ τὸ νῆμα τῆς ζωῆς σου, καὶ οὕτω νὰ παρεμποδίσῃ τὴν σύζευξίν μας ἐν τῷ φθαρτῷ τούτῳ κόσμῳ, κούνα πλάξεις σκεπάσῃ ἀμφοτέρων τὰ πτώματα καὶ ἀς πραγματοποιηθῶσιν οἱ διακατεῖς πόθοι μας ἐν σκηναῖς δικαίων.»

ΠΕΡΙΦΡΕΣΙΣ ΕΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

(Ωρία φυλλ. Θ.)

Δὲν διστάζομεν νὰ εἴπωμεν δτι τὸ Βιβλίον τοῦ Κ.ου De Amicis εἶναι ἐκ τῶν πνευματωδεστέρων καὶ χαριεστέρων πόνημάτων τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ἀπό τινος χρόνου δημοσιευθέντων. Ισως οἱ αὐστηροὶ καθαρισταὶ θὰ διέστρεφον ἐνίοτε τὸ πρόσωπον ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τοῦ Βιβλίου τούτου, καθὸ μὴ ἀρκούντως διὰ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ σύστρου ἐκπιτυρισθέντος, καὶ τῇδε κάκείσει δῖοντος ξενισμοῦ. Πλὴν καὶ αἱ γλώσσαι γεννῶνται, ἀνδρεύονται, γηράσκουσι καὶ ἀποθνήσκουσι, παρακολουθοῦσι δὲ κατὰ πάντα τὴν τύχην τῶν ἔθνων, ὃν εἰσὶ τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν, διότι δι' αὐτῶν διατυπούνται καὶ ἔξωτερη κεύονται οἱ ἐν τῷ νῷ ἀναξιλύζοντες διαλογισμοὶ καὶ τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ κοχλάζοντα πάθη. Απλατ., ἀκατέργαστοι, ἀγριαι κατ' ἀρχὰς, ἐντεῦθεν δὲ ἀτελεῖς, καθ' ὅσον ἀρκοῦσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ζείου, ποικίλλονται, τορνεύονται, ἀπαλύνονται δλίγον κατ' δλίγον μέχρις οὗ καὶ τελειωποιούνται, ἐφ' ὅσον αἱ πνευματικὲς δυνάμεις ἀναπτύσσονται, τὰ περικλείοντα τοὺς λαοὺς δρια ἐπεκτείνονται, αἱ σχέσεις πολλαπλασιάζονται, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀνάγκη νέων ὀνομασιῶν, νέων ὅρων, νέων τρόπων συναλλαγῆς γίνεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπαισθητὴ ἐν τῇ κοινωνίᾳ· ἐπὶ τέλους δὲ καρφθεῖσαι καὶ ἀρμοσθεῖσαι πρὸς ἀπάσας τὰς λεπτότητας τῆς διανοίας καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ θέματος, μεσταὶ κυλλονῆς καὶ χάριτος, καὶ ἀναβίβασθεῖσαι εἰς τὸν κατὰ τὴν φύσιν ἐκάστης ὄψιστον βαθύδων τῆς τελειότητος, παραμάζουσι καὶ ἀπογήρασκουσι, καὶ ὡς δινθρωπος, δ τὴν ἐσχατιὰν τοῦ γήρατος διερχόμενος, καθίσταται ἱδιότροπος, μεμψίμοιρος, ἀπαιτητικὸς, οὕτω καὶ ἐκεῖναι ἀπυκηρύττουσι πᾶν τι καὶ ἐπ'